

Maa- ja metsätalousministeriölle
LAUSUNTO

Viitaten lausuntopyyntöön 9.11.2016 (Dnro 1723/01.03/2016)

Lausunto poikkeusluvalla sallittavasta sudenmetsästyksestä poronhoitoalueen ulkopuolella metsästysvuodelle 2016–2018

Suomen Metsästäjäliitto kiittää sille esitetystä lausuntopyynnöstä ja lausuu asetusesitykseen seuraavaa:

Metsästäjäliiton näkemyksen mukaan suden kannanhoidollisten poikkeuslupien myöntämisen kaksivuotinen kokeilu oli oikea, tarpeellinen ja onnistunut toimenpide, ja sudenmetsästystä tulee voida jatkaa.

Metsästys on liiton mielestä paras tapa pitää susikanta ihmisarkana. Susi on riistaeläin, jonka kantaa tulee säädellä samoin kuin muidenkin riistaeläinten. On myös suden etu, että sille saadaan vastaava riista-arvo kuin esimerkiksi ilvekselle ja karhulle. Kannanhoidon toimivuuden kannalta Metsästäjäliiton näkemyksen mukaan on keskeistä, että lupia myös myönnetään riittävästi.

Erityisen hankalaksi tilanne on kuluvana vuonna todettu Pohjois-Karjalassa, Kainuussa ja Pohjois-Savossa. Myös muualla maassa kansalaisten sietokyky susia kohtaan on monin paikoin ylittynyt. Susikannan hoidon sosiaalisen kestävyys ei voida todeta siten olevan hyväksyttävällä tasolla. Koirien käyttö metsästyksessä on susien tihentymäalueilla jo lähes mahdotonta ja siten koko metsästys- ja kennelharrastus vakavasti uhattuna. Metsästäjien suorittamat yhteiskunnallisesti tärkeät toimet, kuten hirvikannan säätely ja suurriistavirka-apu yksiselitteisesti vaativat toimivia metsästyskoiria, joita voidaan käyttää ja harjoittaa tehtävänsä ilman jatkuvaa hengenvaaraa. On keskeisen tärkeää huomioida susireviirien alueella asuvat ja metsästävät nykyistä paremmin ja se, kuinka heitä voidaan kannustaa jatkossakin lainkuuliaisuuteen.

Taloustutkimuksen ennen ja jälkeen kannanhoidollisen metsästyksen tekemän tutkimuksen mukaan voitiin todeta, että joustavampi metsästys vaikutti positiivisesti ihmisten susiasenteeseen. Erityisesti hyväksyntä susien laittomalle tappamiselle vain sillä perusteella, että susi elää jollakin tietyllä alueella väheni selvästi. Liiton mielestä myös tämä osoittaa kiistattomasti sen, että susikannan kestävä säätely laillisen ja säännellyn metsästyksen keinoin on lajin itsensä etu, ja että tämänkaltaisen metsästyksen tulee jatkua.

Asetusesityksen mukainen vuotuinen suurin sallittu saalismäärä, 40 sutta vuosittain kahden vuoden aikana poronhoitoalueen ulkopuolella, on Metsästäjäliiton mukaan selvästi liian alhainen. Koska kyseessä on asetusesityksen sanamuodon mukaan nimenomaan ”suden suurin sallittu saalismäärä”, jonka käyttöä joka tapauksessa säädellään metsästyksen

edetessä, voidaan suurin sallittu saalismäärä asettaa ylemmäs suden kannanhoidon kestävyuden ja suden suojelutason vaarantumatta.

Luonnonvarakeskuksen (27.10.2016) mukaan Suomessa arvioidaan olevan 23–28 susilaumaa (vaihtelu 21 % alarajasta). Metsästäjiltä tulleet havainnot osoittavat, että edellä mainittu arvio on aivan liian varovainen ja sisältää kohtuuttoman paljon epävarmuutta. Asetusesityksen taustamuistiossakin todetaan, että ”pienestä havaintoaineistosta laumojen erottaminen toisistaan on vaikeaa mikä lisää arvion epävarmuutta”. Luken mukaan sulan maan aikana jälkihavaintojen kertyminen on vähäistä, ja havaintojen pohjalta on vaikea varmentaa laumoja ja niissä elävien yksilöiden lukumääriä. Tämä johtaa Metsästäjäliiton mielestä ylivarovaisuuteen ja kannan aliarvioon.

Kahta vuotta aiemmin vastaavana ajankohtana ja vastaavissa oloissa annettu susilaumojen lukumääräarvio oli 29-41 (vaihtelu 41 %), ja vuotta aiemmin 22-43 (vaihtelu 95 %). Vuoden 2016 kannanhoidollisen metsästyksen jälkeen annettu lauma-arvio puolestaan oli 37-39. Metsästäjäliitto katsoo, että mainitun 27.10.2016 annetun laumamääräarvion kohdalla vuosien 2014-2016 vastaavien Riistakeskuksen aluetoimistojen vahvistamien alustavien laumamääräarvioiden tai arvion vaihteluvälin kaventamiselle ei ole ollut pitäviä perusteita.

Edellä sanotun perusteella, ja koska vuoden 2016 maaliskuuksi ei aikuisiin susiin tiedetä kohdistuneen minkäänlaista merkittävää kuolleisuutta, olisi asetusesityksen pohjana olevassa kanta-arviossa Metsästäjäliiton näkemyksen mukaan pitänyt hyödyntää maaliskuussa 2016 tehtyä virallista kanta-arviota, jota olisi tarkennettu lumien tultua. Uskottavuuden kannalta on äärimmäisen tärkeää, että kanta-arvioilla on jatkuvuus ja niissä ilmenneet selkeät poikkeamat perustellaan uskottavasti. Irrallisina tehdyt arviot, jotka poikkeavat merkittävästi edellisestä arviosta siten, ettei lukuihin ole uskottavaa selitystä, heikentävät riistahallinnon ja tehtyjen päätösten luotettavuutta.

Metsästäjäliitto katsoo, että susilaumojen todellinen määrä Suomessa on kentältä kertyneiden havaintotietojen perusteella tuntuvasti suurempi kuin esitetty arvio antaa ymmärtää.

Metsästäjäliiton näkemyksen mukaan susia on myös merkittävästi enemmän mitä pienin elinvoimainen susikanta (25 lisääntyvää paria) ja voimassa oleva suden kannanhoitosuunnitelma edellyttää.

Esimerkiksi Metsästäjäliiton Pohjois-Karjalan piirin yhdessä riistakeskuksen aluetoimiston kanssa tehtyjen tuoreiden lumijälkiarvioiden (joulukuun alku) mukaan laumojen määrä on selvästi luonnonvarakeskuksen arviota suurempi (19). Metsästäjäliitto odottaa nyt LUKE:n lupaamaa uutta valtakunnallista selvitystä, jossa annetaan tarkempi arvio. Asetusesityksen taustamuistiossa tarkentavan arvion luvattiin tulevan marras-joulukuussa, mutta sitä ei kuitenkaan saatu lausunnon jättöaikaan (9.12.) mennessä. **Metsästäjäliitto pitää hyvin todennäköisenä, että täydentävä selvitys tulee nostamaan laumamääräarviota, minkä tulee myös näkyä käytännössä suurimman sallitun saalismäärän nostamisena.**

Harvaan asutuille alueille, erityisesti Itä-Suomessa olisi Metsästäjäliiton näkemyksen mukaan saatava lisää Luonnonvarakeskuksen kenttähenkilöstöä. Kanta-arvion tekeminen vapaaehtoisvoimin aiheuttaa suurien etäisyyksien takia vapaaehtoisille kohtuuttomia kustannuksia. Luotettavan lauma- ja reviiiritiedon saaminen edellyttää jatkuvaa kenttäseurantaa.

Lausunnon kohteena oleva esitys koskee seuraavaa kahta vuotta. Tähän sisältyy Metsästäjäliiton mielestä riski, sillä esityksen mukaisen suurimman sallitun saalismäärän osoittautuessa käytännössä liian alhaiseksi jo ensimmäisen vuoden jälkeen, ollaan samalla sitouduttu riittämättömillä kantatiedoilla seuraavankin vuoden osalta liian alhaiseen suurimpaan sallittuun saalismäärään. Kahdeksi vuodeksi sidotun liian alhaisen saalismäärän liitto katsoo voivan johtaa kohtuuttomiin vahinkoihin, sekä suden kestävän metsästyksen kulttuurin ja sen myötä orastavan suden paremman hyväksynnän romuttumiseen. Lupamäärää tulisikin Metsästäjäliiton näkemyksen mukaan kyetä tarvittaessa lisäämään myös jo ensimmäisen vuoden jälkeen.

Metsästäjäliiton saamien tietojen mukaan on osoittautunut tarpeelliseksi voida kohdistaa poikkeuslupia myös yksittäisiin ongelmasusiin, ei pelkästään laumoihin. Asia on tullut esiin erityisesti Pohjois-Karjalassa käytännön metsästystilanteissa.

Yleisesti Luonnonvarakeskus on todennut, että normaalisti Suomen susikannasta voi poistua 30 prosenttia kestävän käytön periaatetta vaarantamatta. Osuutta tulisikin Metsästäjäliiton mielestä pitää suuntaa antavana tavoitteena vuotuisessa verotuksessa, huomioiden kokonaisuudessa muu luonnollinen poistuma kannasta.

Susilaumojen lukumäärän viimeaikainen kehitys ja metsästyskoira- ja kotieläinvahinkojen suuri määrä antavat viitteen siitä, että tulevana kahtena vuonna lähtökohta suden suurimmaksi sallituksi vuosittaiseksi saalismääräksi voisi olla 75 yksilöä.

Tarpeen mukaan edelleen tulee olla myös mahdollista poistaa kokonainen lauma, jos sen todetaan aiheuttavan merkittävää vahinkoa metsästyskoirille, kotieläimille tai sosiaalisen konfliktin yhteisössä paikallistasolla.

Erittäin tärkeää on myös, ettei poikkeuslupien ehdoista tehdä liian monimutkaisia. Sudenmetsästys tulisikin lähtökohtaisesti toteuttaa samoja periaatteita ja käytäntöjä noudattaen kuin ilveksen tai karhun metsästys, joissa metsästys on sujunut joustavasti ja ongelmitta. Poikkeusluvat tulee myös myöntää ripeästi, byrokratiaa minimoiden. Poikkeuslupien ehdoissa ei tule eritellä kaadettavaa eläinyksilöä sen yksityiskohtaisemmin kuin mikä on tarkoituksenmukaista.

Asetusesityksen mukainen poikkeuslupien myöntöperusteiden laajennus heikentää osaltaan metsästäjän asemaa verrattuna kannanhoidolliseen

metsästykseseen, jossa saalis kuului metsästäjälle. Kuten vahinkoperusteisessa poikkeusluvassa, saalis kuuluu myös 41 a §:n 1 momentin 3 kohdan perusteella myönnettyssä poikkeusluvassa lähtökohtaisesti valtiolle, mutta hoitosuunnitelman tavoitteiden kannalta sitä suositellaan myytäväksi ampujalle. Saalin ostaminen on kuitenkin monen metsästäjän oikeustajun vastaista, sillä saalis mielletään perinteisesti kuuluvaksi ampujalle. Metsästäjät kokevat tekevänsä jo itse pyynnin toteuttamisessa huomattavan kädenojennuksen yhteiskunnalle merkittävin omin kustannuksin. Metsästäjäliitto edellyttääkin, että jos saatu saalis joudutaan ostamaan, tulee sen tapahtua hyvin kohtuullisella hinnalla eikä myymisen tule olla tapauskohtaisesti harkittavissa vaan siitä tulee olla yhtenäinen käytäntö.

Asetusesityksen mukaisessa lupakäytännössä ei Metsästäjäliiton näkemyksen mukaan ennakoida riittävästi susikannan kasvua. Yhden yksilön poistamisella ei usein riittävästi vaikuteta susikannan lisääntymiseen. Tulevaisuudessa Metsästäjäliiton mielestä tulee kanta-arvion ja lupapäätösten ohessa tehdä myös arviota susikannan kehittymisestä alueella. Näin pystytään paremmin etupainotteisesti reagoimaan susikannan kehitykseen alueella.

Susi aiheuttaa nykyisellään merkittävän uhan Suomen, ja samalla EU:n ja koko maailman varsin vähälukuiselle metsäpeurakannalle. Maa- ja metsätalousministeriön tulee huomioida, että peurakannasta ja eritoten sen arvokkaimmasta kainuulaisesta osakannasta on Luken tekemien kanta-arvioiden mukaan hävinnyt viidessätoista vuodessa yli puolet. Luonnonvarakeskuksen julkisuudessa esittämien tutkimustulosten mukaan merkittävin kuolleisuustekijä on suurpetojen ja eritoten suden saalistus. Poikkeuslupia tuleekin kohdentaa metsäpeurojen elinalueille. Suurpetojen vaikutusten huomiointi muihin riistalajeihin on nykyisin tunnustettu olevan myös Bernin sopimuksen hengen mukaista, minkä tulee Metsästäjäliiton näkemyksen mukaan näkyä entistä paremmin myös susien poikkeuslupia myönnettäessä.

Riihimäellä 9.12.2016

Suomen Metsästäjäliitto – Finlands Jägarförbund ry

Panu Hiidenmies
toiminnanjohtaja

Teemu Simenius
järjestöpäällikkö